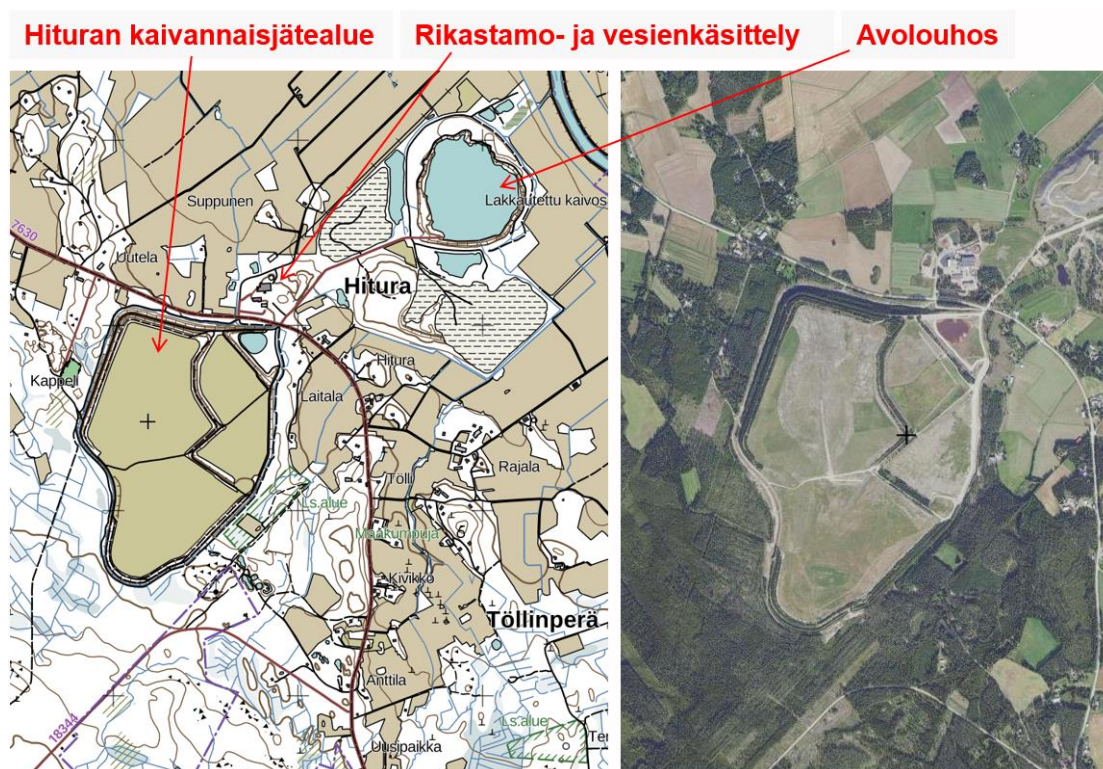

Tämä tiedote on myös pelastuslaitoksen verkkosivuilla osoitteessa
www.pelastustoimi.fi/pohjois-pohjanmaa

Turvallisuustiedote

Turvallisuustiedote Hituran kaivosalueen lähiympäristön asukkaille kaivosalueen onnettomuusriskeistä.

Nivalassa Töllinperällä (Kummuntie 8, 85560 Ainastalo) sijaitsevan Hituran kaivoksen kaivannaisjätealue on luokiteltu ympäristönsuojelulain (527/2014) tarkoittamaksi suuronnettomuusvaaraa aiheuttavaksi kaivannaisjätealueeksi. Kaivostoiminta alueella on loppunut, mutta luokitus on edelleen voimassa.

Kuva. Kuvaleikkeet Hituran kaivannaisjätealueen maastokartasta ja ilmakuva (MML, Karttapaikka.fi -palvelu)

Pelastuslain (379/2011) 48 §:n mukaan suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavat kaivannaisjätealueet lukeutuvat erityistä vaaraa aiheuttaviksi kohteiksi. Näitä kohteita varten pelastusviranomaisen on yhdessä alueen toiminnanharjoittajien kanssa laadittava ulkoinen pelastussuunnitelma.

Erityistä vaaraa aiheuttavan kohteen onnettomuusriskeistä, onnettomuuteen liittyvästä väestön varoittamisesta, onnettomuudessa tarvittavista toimenpiteistä sekä laaditusta suunnitelmasta on tiedotettava alueella, johon mahdollisella suuronnettomuudella voi olla vaikutuksia. Tämä turvallisuustiedote perustuu

kyseiseen pelastuslaissa ja ulkoisia pelastussuunnitelmia koskevassa sisäministeriön asetuksessa (1286/2019) säädettyyn tiedottamisvelvollisuuteen. Tiedote on jaettu kaivannaisjätealueen välittömässä läheisyydessä sijaitseviin kiinteistöihin. Tiedote löytyy myös pelastuslaitoksen verkkosivuilta osoitteesta www.pelastustoimi.fi/Pohjois-Pohjanmaa.

Suuronnettomuusvaara

Suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavien kaivannaisjätealueiden merkittävimmät riskit liittyvät yleensä kaivoksen jätepatoihin, kuten rikastushiekka-altaisiin.

Suuronnettomuudeksi muodostuva onnettomuus voi olla esimerkiksi jätepadon murtuminen. Välitöntä vaaraa ihmisille ja omaisuudelle voivat aiheuttaa patomurtumasta voimakkaasti purkautuvat vesi-, liete- ja maamassat. Jätepatojen onnettomuuksille tyypillisiä ovat myös pitkäaikaiset ja vaikeat ympäristövaikutukset.

Hituran kaivannaisjätealueen onnettomuusvaarat

Hituran kaivostoiminta on päättynyt jo vuonna 2015. Kaivannaisjätepatojen patoaltaihin on ajettu tarpeelliset maatäytöt ja pintamaat. Altaiden pinnat ovat kuivaneet pientä vesienkäsittelyn palautusvesiallasta lukuun ottamatta. Yhdellä alueen vanhoista rikastushiekka-altaista on voimassa patoturvallisuusluokitus. Tämäkin allas on pinnaltaan kuivunut, mutta luokitus on voimassa altaan huokosvesipinnan korkeudesta johtuen. Hituran entisellä kaivosalueella ei ole enää varsinaisia kaivoskemikaaleja.

Hituran kaivannaisjätealueen onnettomuusriskit ovat hyvin vähäisiä. Mahdollinen onnettomuus voisi olla esimerkiksi penkkavyörymä tai -luisuma, vedensekainen maainesvuoto vanhasta patorakenteesta tai esimerkiksi maastopalo.

Kaivannaisjätealueen turvallisuustarkkailusta ja jälkitoimenpiteistä vastaava Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on käynnistänyt toimenpiteen alueen suuronnettomuusvaaraluokituksen poistamiseksi.

ELY-keskuksen yhdyshenkilönä edellä mainittuihin toimenpiteisiin liittyen on vesitalousasiantuntija **Susanna Juntunen, puh. 0295 038 305**, sähköpostiosoite [susanna.s.juntunen\(at\)ely-keskus.fi](mailto:susanna.s.juntunen(at)ely-keskus.fi)

Hituran kaivannaisjätealueen ulkoinen pelastussuunnitelma

Pelastuslain (379/2011) 48 § ja SM:n asetus ulkoisista pelastussuunnitelmista (1286/2019) edellyttävät, että pelastuslaitoksen on laadittava erityistä vaaraa aiheuttavista kohteista ulkoinen pelastussuunnitelma yhteistyössä asianomaisen toiminnanharjoittajan kanssa. Ulkoisessa pelastussuunnitelmassa määritellään toimenpiteet, joilla onnettomuudet ja niistä aiheutuvat seuraukset voidaan rajata ja

hallita mahdollisimman tehokkaasti. Suunnittelun toteutumista valvoo aluehallintovirasto.

Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitoksen varautuminen Hituran kaivannaisjätealueen onnettomuusriskeihin on koottu alueen ulkoiseen pelastussuunnitelmaan.

Suunnitelma sisältää muun muassa alueen yleiskuvauksen, suunnittelun pohjana käytettävät onnettomuusskenaariot sekä pelastustoiminnassa tarvittavat keskeiset yhteystiedot. Suunnitelma sisältää lisäksi hälytystoimintaan, alueen tavoittamiseen, väestön varoittamiseen, vaara-alueen eristämiseen, pelastustoiminnan johtamiseen, varsinaiseen pelastustoimintaan, viranomaisyhteistyöhön, patovaurion hätäkorjaukseen ja veden pumppaamiseen liittyviä asiakokonaisuuksia.

Pelastuslaitos on harjoitellut ulkoisen pelastussuunnitelman mukaista toimintaa siten kuin siitä ulkoisia pelastussuunnitelmia koskevassa asetuksessa säädetään (suuronnettomuusharjoitukset enintään kolmen vuoden välein).

Lisätietoja ulkoisista pelastussuunnitelmista antaa pelastuslaitoksen riskienhallintapäällikkö **Tomi Honkakunnas, puh. 044 703 8608**, [tomi.honkakunnas\(at\)pohde.fi](mailto:tomi.honkakunnas(at)pohde.fi).

Väestön varoittaminen ja toimintaohjeet Hituran kaivannaisjätealueen onnettomuuksissa

Väestölle vaaraa aiheuttavat Hituran kaivannaisjätealueen onnettomuudet ovat hyvin epätodennäköisiä. Pelastustoimen toimintavalmiutta vaativissa tilanteissa onnettomuuden vaara-alue eristetään ja alueella liikkuvia varoitetaan pelastuslaitoksen toimesta. Patovaurion edellyttämät korjaustoimet ja vaurioalueella tarvittava jälkitorjunta käynnistetään yhdessä padon ylläpidosta vastaavien kanssa.

Jos alueella liikkuva havaitsee vanhoissa patorakenteissa merkittävää liejuista vesivuotoa tai penkkasiirtymää, on havainnosta ilmoitettava Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen yhdyshenkilölle (vesitalousasiantuntija Susanna Juntunen, p. 0295 038 305) ja tarvittaessa hätänumeroon 112. Vuotokohdan välittämästä läheisyydestä on poistettava ja samalla on huolehdittava, ettei vuotokohdan läheisyyteen mene henkilöitä. Mahdollinen vaara-alue on todennäköisesti enintään joitain kymmeniä metrejä vauriokohdasta. Toimenpiteitä on jatkettava, kunnes viranomaiset ottavat niistä vastuun.

Varning och handlingsanvisningar för allmänheten vid olyckor på Hitura gruvans avfallsområde

Olyckor på Hitura gruvans avfallsområde som utgör en fara för befolkningen är mycket osannolika. I situationer som kräver räddningsväsendets funktionsberedskap, avspärras riskområdet, och personer som vistas i området varnas av räddningsverket. Nödvändiga reparationsåtgärder vid en dammskada samt

efterföljande skadebegränsning i området genomförs i samarbete med de ansvariga för dammens underhåll.

Om någon som vistas i området observerar betydande läckage av lerigt vatten eller släntförskjutningar i de gamla dammkonstruktionerna, ska observationen omedelbart anmälas till kontaktpersonen vid NTM-centralen i Norra Österbotten (tfn 0295 038 305), och vid behov till nödnumret 112. Man ska genast avlägsna sig från det omedelbara närområdet till läckagepunkten och se till att inga andra personer vistas i dess närhet. Det sannolika riskområdet sträcker sig högst några tiotals meter från skadeplatsen. Åtgärderna ska fortgå tills myndigheterna övertar ansvaret.

Oulussa 12.5.2025

Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos